

Druhý list Petřův

Čtvrtá část

2P 2,10b-22

Opovážlivost lživých učitelů (verše 10b-13a)

Apoštol dále uvádí hlavní rysy charakteru lživých učitelů. Nazývá je zde drzými opovážlivci. Jejich drzost a opovážlivost se projevuje tím, že se nechvějí před nadpozemskými mocnostmi (dosl. „slávami“, v. 10). S ohledem na podobnou pasáž v listu Judově (Ju 8-10) můžeme soudit, že se zde patrně jedná o zlé duchovní mocnosti, tedy padlé anděly v čele se Satanem. Před Satanem a jeho anděly bychom se jako křesťané samozřejmě neměli třást v tom smyslu, že bychom se jich báli. Skrže Krista nás Bůh přece „... vysvobodil z moci tmy a přenesl do království svého milovaného Syna.“ (Ko 1,13 ČEP) Přesto však bychom se těmto zlým mocnostem neměli rouhat, mluvit o nich s opovržením, nadávat jim. Z Bible jasně vyplývá, že takové chování je špatné.

Tímto svým opovážlivým chováním se lživí učitelé liší od dobrých Božích andělů. Andělé jsou větší silou a mocí než falešní učitelé. A přece nad těmi zlými mocnostmi nevyslovují zatracující soud. Lživí učitelé se chovají jako nerozumná zvířata. Když mluví s opovržením o oněch „slávách“, mluví vlastně o záležitostech, kterým nerozumí. Čeká je zkáza. Zahynou podobně jako lovná zvíř. V konečném důsledku tu jistě apoštol myslí na jejich zahynutí na věčnosti. Tato zkáza však může do jejich životů zasáhnout už v tomto čase, v podobě rozmanitých zbytečných problémů. Dostanou odměnu, kterou si za svou nepravost zaslouží.

Nevázanost a hrabivost falešných učitelů (verše 13b-16)

I mezi pohany bylo obvyklé oddávat se hýření pod rouškou noci (srov. Ř 13,13; 1Te 5,7). Avšak tito falešní učitelé se svým radovánkám oddávali i ve dne. Své hýření vnášeli dokonce i do křesťanských shromáždění, kterých se účastnili. Ve verši 13 doslova čteme o tom, že se tohoto hýření dopouštěli „společně hodující s vámi“. Jak vyplývá z podobné pasáže v listu Judově (Ju 12), patrně se tu jednalo o společná jídla křesťanů, kterým se říkalo AGAPÉ (láska). Byly to hody lásky, s nimiž bývala spojena i večeře Páně. Korintským apoštol Pavel vytýkal, že se při večeři Páně někdo dokonce opil (1K 11,21). I tak mohly vypadat výstřelky lživých učitelů v křesťanských shromážděních. Lživí učitelé se vyskytovali přímo v církvi. Nebyli někde daleko mimo společenství. To by pro nás mělo být varováním. Lživí učitelé nebudou někde daleko od nás. Ale přímo mezi námi - v našich církvích a sborech.

Co se člověku vybaví pod pojmy „falešní proroci“ a „falešní učitelé“? Mnozí lidé mají sklon si takto představovat východní mystiky a guru, představitele nebiblických náboženství nebo výrazné vůdčí osobnosti různých sekt - lidi, kteří jsou viditelně mimo rámec křesťanské církve. Apoštol Petr však celou kapitolu jednoho ze svých dopisů věnoval falešným prorokům a učitelům, kteří působí *uvnitř* církve: „V Božím lidu bývali ovšem i lživí proroci, tak i mezi vámi budou lživí učitelé, kteří budou záłudně zavádět zhoubné nauky a budou popírat Panovníka, který je vykoupil. Tím na sebe uvedou náhlou zhoubu.“ (2Pt 2,1)¹

¹ Neil T. Anderson, *Vysvobození z pout*, str. 116-117; Návrat domů, Praha 2001

Jejich oči jsou plné cizoložství a nepřestávají hřešit. Doslova: „... oči majíce plné cizoložnice a nenasytné hříchů“ (verš 14). Na každou ženu se dívají s chtivostí. A jistě i z řad žen byla řada oněch nepevných duší, které falešní učitelé sváděli na špatnou cestu. Jako lovec láká a vábí svou kořist, tak lživí učitelé lákají pod svůj vliv křesťany, kteří nejsou pevní ve víře. Se svou „kořistí“ si chtějí užít zakázaných rozkoší a také na ní finančně vydělat.

Srdce mají vycvičené (Ř. GEGYMNAZMENĚN, verš 14) v hrabivosti (srov. 1Tm 4,7). Právě tak jako má někdo vytrénované svaly, tak jsou tito lidé vnitřně vycvičeni v hrabivosti a lakotě. Vědí, jak z lidí dostat peníze. Apoštol zde o nich doslova říká, že jsou „děti prokletí“ (verš 14). Spočívá na nich Boží zlořečení, nikoliv požehnání. Je tu o nich řečeno, že opustili přímou cestu. Kdysi nějak po přímé cestě šli. Asi urazili nějaký kousek po té cestě úzké (srov. Mt 7,13-14). Zpočátku snad žili jako křesťané. Záhy však přímou cestu opustili a zbloudili. Dali se na cestu Balaáma, syna Beórova (viz Nu 22-24; v SZ nazýván Bileám). Tomuto pohanskému věštci kdysi moábský král Balák nabídl štědrou finanční odměnu za to, že prokleje Izrael. Balaám se nechal vidinou odměny zlákat a vypravil se na cestu k Balákovi na své oslici. Věštci se však do cesty postavil Boží posel s vytaseným mečem. Oslice posla viděla, věstec zprvu nikoliv. Božímu poslů oslice uhýbala, dokud to šlo. Když už nešla dál a Balaám ji začal bít, promluvila na něj lidským hlasem. Podobně jako Balaám i lživí učitelé jdou za penězi. Je to však životní zaměření, které je z Božího hlediska bláznovstvím (dosl. „šílenstvím“, Ř. PARAFRONIA, verš 16; srov. 1Tm 6,10).

Neužitečnost a škodlivost falešných učitelů (verše 17-22)

Apoštol zde lživé učitelé přirovnává k pramenům bez vody a mračnům hnaným bouří (nebo: „mlhám hnaným vichřicí“, verš 17). Pramen bez vody je vlastně nesmysl. Pramen bez vody není pramen. Mračna hnaná větrnou bouří mohou slibovat vláhu, avšak nezaprší z nich. Petr zde chce zřejmě obrazně vyjádřit *neužitečnost* lživých učitelů. Nemohou nijak duchovně prospět. Nejsou těmi, z jejichž nitra by proudily proudy živé vody, jak o tom mluvil Pán Ježíš (J 7,38). Čeká je odsouzení.

Jejich řeči jsou sice honosné - plné velkých slov, ale jsou vlastně o ničem. Mají za účel navnadit a přilákat „kořist“ - důvěřivé křesťany. K vábení využívají falešní učitelé všemožné lidské touhy, jejichž uspokojení slibují. Zejména slibují lidem svobodu. Je však zcela zřejmé, že podle nich svoboda znamená svobodu hřešit - svobodu dělat si, co chci. Pán Ježíš však jasně učí, že kdo hřeší, je otrokem hříchů. A svoboda, kterou nám Ježíš přináší, je svoboda od hříchů, nikoliv svoboda hřešit (J 8,31-36). K ovoci, které Duch svatý působí v našich životech, patří i sebeovládání (Ga 5,22). Lživí učitelé slibují svým přívržencům svobodu, ve skutečnosti jsou však služebníky záhuby. To od nich ale lidé neuslyší. Jejich bludné učení bude dobře zabaleno do křesťanských (biblických) pojmů. A budou je předkládat jako cestu duchovního pokroku a růstu.

Na koho se zaměřují? Na začínající křesťany. Na ty nepevné duše (v. 14). Jejich obětmi jsou lidé, kteří teprve vycházejí ven ze života v klamu, ve kterém žili jako nevěřící. Apoštol zde píše velmi vážná slova, která se týkají stavu těch, kdo pod vlivem falešných učitelů sešli ze správné cesty, kdo se odvrátili od „svatého přikázání“ (v. 21 ČEP). Jestliže někdo unikne poskvrnám světa (což se může stát jedině poznáním Pána Ježíše Krista, viz 2P 1,3-4) a znovu se do těch poskvrn zaplete a je jimi podmaněn, pak je to s ním moc zlé. Apoštol dokonce říká, že konce takového člověka jsou horší než začátky. Připomíná to vyučování Pána Ježíše o návratu nečistého ducha (viz Mt 12,43-45; srov. Žd 6,4-8; 10,26-27). Pro takové odpadlé křesťany by prý dokonce bylo lepší, kdyby vůbec nepoznali cestu pravdy, než aby se od ní po jejím poznání odvrátili. Svatým přikázáním se tu patrně míní evangelium. Situaci těchto nešťastníků ilustruje Petr dvěma příslovími. Prísloví o psu je citátem z Prísloví 26,11. Prísloví o svini je mimobiblické.